

Чобіток В.І., д.е.н., доц.,
проф. кафедри економіки та менеджменту
Бірюкова К.В., магістр
Українська інженерно-педагогічна академія (м. Харків)

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Поява цифрових технологій у всіх сферах життя сучасного суспільства потребує створення інноваційних платформ розвитку. Для досягнення конкурентних позицій у цифровому просторі необхідно прискорити процес цифрової трансформації економіки, враховуючи нові глобальні виклики.

Цифрова трансформація активно впливає на відповідні проекти, які мають вирішальне значення для успіху ведення бізнесу та значною мірою заснована на використанні послуг в соціально-економічних системах. Більше того, цей взаємозв'язок та механізм його реалізації залишаються недостатньо дослідженими, що змушує розробляти та використовувати інструменти для їх виявлення, оцінки та ефективного управління.

Цифрова трансформація соціально-економічних систем базується на цифрових платформах, які інтегрують економічні, соціальні та технологічні процеси та формують системи цифрових послуг. Тому в економіці виникає новий напрямок, нова категорія бізнес-структур у сфері послуг – інтегратори послуг, роль яких полягає у формуванні механізмів, методів управління, співпраці мережевих сервісів з іншими підприємствами, а також включає багато інших напрямів розвитку.

Є основні недоліки, які заважають соціально-економічним системам успішно оцифрувати свій бізнес:

нерозуміння справжніх масштабів цифрової трансформації, незалежно від галузевих змін чи впливу цифрових технологій на інноваційний розвиток підприємств;

надмірна увага до внутрішніх потреб підприємства замість детального аналізу потреб споживачів з урахуванням майбутніх змін у галузі та ринку в цілому;

особиста команда, де члени правління розглядають цифрову трансформацію як проблему управління, а не як частину своєї ролі, тоді як керівництво розглядає її як частину ІТ. Така позиція ускладнює реальні зміни. Цифрова трансформація повинна бути частиною місії компанії та лежати в основі її стратегічних планів. Інакше прогрес буде нерівномірним або не досягнутий зовсім;

відсутність чіткого визначення стратегічних і тактичних цілей, показників, кінцевого результату та формату цифрової трансформації, коли проекти цифровізації не взаємопов'язані і навіть конкурують між собою за такі ресурси, як грошові інвестиції, пріоритети впровадження та компетентний персонал;

відсутність орієнтації на зростання, де інновації ігноруються, а проблеми сприймаються як можливості для розвитку підприємства;

фокусування на технологіях замість того, щоб звертати увагу на їхню корисність для ефективності підприємства, де новий інструмент цифрової трансформації позиціонується як цінність сама по собі, а не засіб досягнення мети;

надмірний процес планування, що уповільнює процес змін і знижує гнучкість підприємства. Це допоможе вирішити процедуру швидкої та ітеративної інновації у вигляді продукту з мінімальною рентабельністю, який можна представити споживачеві, а потім уточнювати за допомогою аналізу зворотного зв'язку в реальному часі;

локальна оптимізація замість загального покращення, коли ініціативи зосереджені лише на конкретних завданнях поточного періоду, а не на глобальних трансформаціях, корисних для всього підприємства у стратегічному плані. Якщо реалізується стратегія еволюційного вдосконалення, то трансформація має носити структурний характер і орієнтуватися на зміну бізнес-моделі, переосмислення продуктів і процесів з точки зору їх створення;

ігнорування корпоративної культури, яка репрезентує цінності, норми та переконання працівників.

Тому слід пам'ятати, що інструментами цифрової трансформації є насамперед продукти, процеси, які різко змінюються. Тому низький рівень цифрової культури на підприємстві є серйозною перешкодою для успішного розвитку інновацій та реалізації стратегії цифрової трансформації.

Література:

1. Криворучко О. С. Імперативи формування та доміанти розвитку цифрової економіки у сучасному парадигмальному контексті / Н. М. Краус, О. С. Криворучко // Парадигмальні зрушення в економічній теорії XIX ст.: зб. наук. пр. за матеріалами III Міжнар. наук.-практ. конф., 2–3 лист. 2017 р. – Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. – С. 681–685.

2. Прохорова В. В., Юхман Я. В. Формування інноваційно-організаційної культури на підприємстві як основа активізації процесу інновігу. Управління економічними системами та процесами в умовах глобалізаційних трансформацій: колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук, професора Прохорової В. В. - Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2020. С. 52-60.

3. Чобіток В. І. Інтегрований механізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств: мультиагентні технології. / В. І. Чобіток // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2019. - № 4 (68). - С. 148–154.

